

Óli Jacobsen

Jovina:

SANG LÍVINUM FARVÆL

Á ferð til Havnar úr Æðuvík saman við pápanum komu tey so illa fyrri, at hon roknaði ikki við at koma afturíftur

6. partur

Eftir ein støðg verður nú hildið áfram við áhugaverdu frásøgnini hjá Jovinu. Við hesum partinum verða triggir partar afturat.

Lívshættisliga havnarferðin

Eg var 14 ára gomul, tá eg fór úr skúlanum. Lærarin segði við pápa, at hann skuldi lata meg fara í handilsskúla, tí eg hevði góð evni at læra. Men pápi hevði ikki ráð, so eg fór til Suðuroyar at tæna hjá mostur míni á Tvøroyri.

At fara til Suðuroyar tá í tíðini var ikki bara sum at siga tað. Tað vanligi var, at fyrst var farið av Toftum til Havnar við mjólkarbátinum. Gist varð í Havn og so til Suðuroyar við Smirli.

Pápi átti eitt fýramannafar við motori. Hann helt, at hann kundi sigla meg til Havnar. Hetta gjørdist ein minnilig ferð. Veðrið var ikki av tí besta, men pápi helt, at tað mundi ikki fara at bila. Eg var ikki bangin á sjónum, so tað mundi vera í lagi. Men sum vit sigldu, bleiv tað bara verri og verri veður. Vit fingi ein sjógv, so motorurin steðgaði. Pápi fekk hann ikki í gongd aftur, hvussu hann enn royndi. Vit høvdu tvær árar, so skuldi hann fara at rógva. Men nú missir hann aðra árina, tá ið hann skuldi koyra hana í homlubandið.

Nú sótu vit har og fingi einki gjørt. Vit byrjaðu at reka til havs. Hetta sá hættisligt út, men eg var ikki bangin. Eg bað til Jesus og visti, at komu vit ikki aftur til lands, komu vit til hansara. Eg veit ikki hvat pápi hugsaði.

Eg fór tá at syngja ein sang á donskum, sum nú er á føroyskum, og sum byrjar so:

Eg eri Guds barn og vil tað vera...

Vit trúðu bara, at vit komu ikki livandi burtur úr hesum. Men knappliga kom ein bátur úr Æðuvík undan Eystnesi. Vit róptu og veittraðu, alt vit kundu. Til alla lukku ansaði hann eftir okkum, og teir sleipaðu okkum heim aftur.

Eg slapp til Toftir við teimum, so til Havnar við postbátinum og dagin eftir til Suðuroyar. Tað var av ringasta veðri. Øll spýðu uttan eg. Ein kom og kravdi fyrri billettina. Hann segði við meg: "Tú er ein ordiligur sjómaður". Tá var eg errin.

Arbeidsgenta á Tvøroyri

Eg kom sum sagt at vera í húsi hjá mostur mín, Johanna Elisabeth, sum var gift við Hans Jacobsen hjá Poul Nikkil. Hans var sera skilagóður og mintist væl til. Hann var ein av keldunum hjá Jóannes Dalsgaard, tá ið hann skrivaði doktorariterðina um

Tað var langt at fara úr Æðuvík til Tvøroyrar

Sofus, sum flutti til Amerika, Gretha og Dia, sum datt oman

arbeidsmannafelagið á Tvøroyri, Fylking.

Hans hevði lært til timburmann, men hann koyrði lastbil. Ein av hansara uppgávum var at koyra arbeidsmenninar, sum arbeiddu í kolinum bæði til arbeidis og frá arbeid.

Ein sonur Hans er Poul Jacobsen, giftur við Ásu á Dul í Havn. Poul minnst væl aftur á Jovinu, hon var bæði tolin og fitt!

Mostir hevði arbeitt hjá tannlækninum Kaaber í Havn. Hann vildi hava hana við sær, tá ið hann flutti til Danmarkar. Tað vildi hon ikki og endaði í staðin í Suðuroy, fyrst sum arbeidsgenta hjá einum lækna.

Tey vóru seks børn, sum komu til, Maja, Poul, Olevina, Rikka, Lena og Magnhild.

Umframt vóru í húsinum beiggi Hans, Johannes, og Jona, sum var ættað av Sandi.

Við so stórum húski var nóg mikið at

gera. Har skuldi vaskast, pussast og næstan gerast høvuðreint leygardag. Dagurin endaði við at hava børnini í bað.

Mær dámdi væl har suðuri. Mostir gekk á mæti hjá brøðrasamkomuni í húsum, sum bókbindarin, D.J. Magnussen, hevði bygt. Hann var ein tann fyrsti í brøðrasamkomuni á Tvøroyri. Aðrir leiðandi brøður, sum eg minnst, vóru Magnus Debes og Arnhold Jespersen. Fleiri ungdómar vóru eisini. Ein teirra var tann nú 90 ára gamli Dánjal av Rana.

Eg gekk eisini á mæti og fekk eina vin-konu, sum kallaðist Nilsia. Ungdómurin har var aktivur. Onkuntið vóru vit í Hvalba og høvdu mæti. Tá vórðu vit bjóðaði inn til drekkamunn. Hetta var áðrenn bergholini, so vit gingu um fjøll.

Eisini var eg á samfelagsmøtum í Vági,

sum eru har aðru hvørja hvítusunnu. Tá búði eg hjá Haldor Olafsson, sum var ættaður av Viðareiði. Hann var giftur við Miu, dóttir kenda skiparan Gunnar Danielsen, sum var ættaður úr Søldarfirði. Haldor flutti seinni til Havnar. Sonur teirra, Árni, er kendur sum embætismaður bæði í Danmark og Føroyum.

Mamma hevði verið í húsi hjá Olafi, pápa hansara, tá hann var lítil. Tí gjørdust vit so serliga væl.

Enn eitt undur

Eina ferð mostir hevði fingið gestir, skuldi eg fara í eitt annað hús at sova. Eg hevði havt børnini í bað. Ravmagnið var farið, so eg mátti hava stearinljós við mær.

Í kamarinum, har eg skuldi sova, var bara ein pappeskja við køkum. Eg setti hana við síðuna av seingini, tendraði stearinljósið og setti tað á eskjuna. Eg hevði langar flættur og reyð silkibond. Eg var so móð, at eg sovnaði, áðrenn eg fekk tikið silkibondini av, og ljósið var ikki sløkt. Nú knappliga vakni eg við, at eg standi úti á trappu. Eg vendi so inn aftur, nú er kamarið fult av royki. Eldur var komin í gardinurnar, men hann var sløknaður, tá ið tað var brent nakað upp. Vindeygjað var opið og eskjan kastað út. Eg var so bangin, at eg tordi ikki at siga tað dagin eftir. Men tey sóu sjálvandi, hvat ið var hent, men tey vóru ikki ill við meg.

So gekk veturin. Tá eg kom norður aftur, spurdi mamma meg, um tað feilt nakað júst hesa náttina. Hon var vaknað upp við eini sovorðnari trongd at biðja fyrri mær. Fyrst bað hon í songini, men so mátti hon fara upp at leggja seg á knæ at biðja, til hon kendi ein frið yvir seg. Hetta var akkurat tað klokkluslettið, sum hetta hendi. Eg eri vís í, at tað var bønin hjá mammu, sum gjørdi, at eg fór út á trappuna, so eg ikki gjørdist roykeitrað.

Lønin var annars ikki tann stóra, eitt oyra av og til, men eg fekk seymaði klæðir, so eg leið onga neyð. Hetta var tað vanligi tá í tíðini.

Vanlukkan við Dia hjá Jóannes

Meðan eg var í Suðuroy hendi ein syrgilig vanlukka í Æðuvík. Hetta var 17. desember 1945, at Jens Andreas, kallaður Dia, sum var elsti sonur Jóannes Davidsen, var farin at skjóta fugl. Hann datt oman og doyði.

Dia hevði hendan dagin verið eftir torvi og hevði sæð nógvan fugl framvið bakkanum. Hann fer heim eftir byrsuni og avstað aftur. Tá hann gongur fram við bakkanum, var hann áhaldsin og gleið. Hann steðgaði ikki aftur fyrr enn niðri á helluni. Hann doyði í fallinum.